

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. ἄμβων ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσης εἰσελθόντος εἰς τὴν δημώδη γλῶσσαν. Ἡ λ. καὶ παρὰ Μεουρσ. Ὁ τύπ. ἄγκωνας διὰ παρασυσχετισμὸν πρὸς τὸ ἄγκωνας (ιδ. ἄγκωνας), τὸ δὲ ἔμβωνας ἐκ παρετυμ. πρὸς τὴν πρόθεσιν ἐν.

1) Τὸ ἐν τῷ ναῷ ὑψηλὸν βῆμα, ἐφ' οὗ ἀναγινώσκεται τὸ εὐαγγέλιον καὶ ἀφ' οὗ κηρύσσεται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἄμβων κοιν. καὶ Κατπ. (Σίλατ. Σινασσ. Φερτ. κ. ἀ.): Ὁ διάκως ἀνέβηκε 'ς τὸν ἄμβωνα γὰρ νὰ πῇ τὸ εὐαγγέλιο κοιν. Σήμερα δὲ ὡς ἡ δίδασκος δίδασκε 'πὰ 'ς τὸν ἄγωνα (ἡ δίδασκος=ὁ ἱεροκήρυξ) Λέσβ. 2) Ἀνάβαθρον ὑψηλὸν ἐντετοιχισμένον ἢ παρὰ τὸν τοῖχον ἐν τῷ ἐστιατορίῳ μονῆς, ἐφ' οὗ κατὰ τὴν ἐστίασιν τῶν μοναχῶν ὁ ἀναγνώστης ἱστάμενος ἀναγινώσκει θρησκευτικὰς ὁμιλίας Ἀθ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Ἀμβωνας Ρόδ. Ἐμβωνας Ρόδ.

ἀμέ ἐπιφών. Θράκ. (Μάδυτ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιφ. ἀ καὶ τῆς ἀντων. μέ. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. ὦιμέ ἐκ τοῦ ὦ ἐμέ καὶ ἀρχ. οἷμοι ἐκ τοῦ οἷ μοι.

Ἐκφράζει πάθος ψυχικόν, ἥτοι λύπην, ἀπελπισίαν κττ. ὡς τὸ ἀρχ. οἷμοι. Συνών. ἀλλοίμονο.

-αμζά κατάλ. παραγωγικὴ -αμέα ἀγν. τόπ. -αμζά πολλαχ. -αμία Ζάκ.

Ἡ κατάλ. ἀπεσπίασθη ἀπὸ τοῦ μεσν. οὐσ. καλαμέα, ὅπερ παρὰ τὸ ἀρχ. οὐσ. καλάμη, καὶ ἀπὸ τῶν συνθ. ἀποκαλαμζά, βριζοκαλαμζά, γεννημοκαλαμζά, κριθαροκαλαμζά, σιταροκαλαμζά. Διὰ τὴν τοιαύτην παραγωγὴν τῶν εἰς -ζά πβ. τὰ ἀρχ. καὶ μεταγν. σίδη-σιδέα, φιλύρα-φιλυρέα κττ. Ἰδ. BLangkavel Botan. spät. Griechen 124 καὶ ΓΧατζιδ. MNE 2,198 καὶ 205. Ὁ τύπ. -αμία ἐκ τοῦ -αμέα. Πβ. ΓΧατζιδ. MNE 198 κέξ. καὶ ΑΧατζῆν ἐν Byzant. - Neugr. Jahrb. 9 (1930/2) 72.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται 1) Ὄνόματα δηλοῦντα τὴν καλάμην δημητριακῶν καρπῶν καὶ ὀσπρίων, οἷον: ἀραποσίτι-ἀραποσιταμζά, βρίζα-βριζαμζά, βρόμη-βρομαμζά, κεχρὶ-κεχραμζά, κουνκί-κουνκαμζά, κριθή-κριθαμζά, κριθάρι-κριθαραμζά, ρεβίθι-ρεβιθαμζά, ρόβι-ροβαμζά, σιτάρι-σιταραμζά, φακῆ-φακαμζά, φασούλι-φασουλαμζά κττ. 2) Ὄνόματα δηλοῦντα τὴν περιέχουσαν πρᾶγμα τι χώραν, ἐν τῇ ἀνατομικῇ, οἷον: νεφρός-νεφραμζά.

ἀμέθατος ἐπίθ. Σύμ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *μεθατος<μεθαίρω.

1) Ἐκεῖνος τὸν ὅποιον δὲν ἔχουν ἄρει ἐκ τοῦ μέσου, δὲν ἔχουν σηκώσει, ἐπὶ τραπέζης: Τραπέζιν ἀμέθατον. Συνών. ἀσήκωτος. 2) Ὁ μὴ καθαρὸς: Τόπος ἀμέθατος.

ἀμεθυσιζά ἢ, Λεξ. Κομ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀμέθυστος. Διὰ τὸν σχηματισμὸν ἰδ. ἀ-στερητ. 1 β. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Τὸ νὰ μὴ μεθύσκειται τις, νηφαλιότης.

ἀμέθυστος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Οἶν. Σάντ. Τραπ.) ἀμέθυστε Τσακων. ἀμέθυγος Πόντ. (Κοτύωρ. Σάντ. Χαλδ. κ. ἀ.) ἀμέθ'γους Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀμέθυστος. Τὸ ἀμέθ'γους ἐκ τοῦ ἀμαρτ. ἀμέθιγος.

1) Ὁ μὴ μεθυσθεὶς, νηφάλιος κοιν. καὶ Πόντ. (Κοτύωρ. Οἶν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) Τσακων.: Ὁλ' ἐμέτσανε, ἐγὼ μονάχον ἀμέθυστος εἶμαι (ἐμέτσανε=ἐμέθυσαν) Τραπ. Τοῦ τελευταῖο δύο μῆνοι ποτὲ δὲν -ῆ- ὥράκα ἀμέθυστε τὸ μακαρίτα (τοὺς τελευταίους δύο μῆνας οὐδέποτε εἶδον ἀμέθυστον τὸν μακαρίτην) Τσακων. || Φρ. Τὴν ἀμέθυστη ζωὴ μου νὰ τὴν ἔχουν οἱ ἐχτροί μου (σκωπτικῶς, ἐπὶ τῶν συχναῖς μεθυσκομένων) Θήρ. 2) Ὁ μὴ ἀγαπῶν τοὺς πότους Ἰων. (Κρήν.) 3) Ὡς οὐσ., πολῦτιμός τις λίθος λόγ. πολλαχ.

ἀμελα ἐπίρρ. Πόντ. (Χαλδ.) ἀνάμελα Κύθηρ. Κῶς Πελοπν. (Βούρβουρ.) Τσακων.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀμελος. Ὁ τύπ. ἀνάμελα καὶ παρὰ Βλάχ.

Χωρὶς προθυμίαν, μὲ ἀμέλειαν, ἀμελῶς ἐνθ' ἀν.: Ἀμελα εὐτάει τὴν δουλείαν (κάμνει τὴν ἐργασίαν) Χαλδ. Συνών. ξανάμελα.

ἀμελάγρα ἢ, Λεξ. Πόππλετ. Λάουνδ. Περίδ. Λεγρ. ἀναμελάγρα ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 23 (1911) 160.

Τὸ μεσν. οὐσ. ἀμελάγρα. Τὸ ἀναμελάγρα ἐκ τοῦ ἀνάμελος, δι' ὃ ἰδ. ἀμελος.

Ἐλλειψὶς δραστηριότητος καὶ προθυμίας εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἔργου τινός, νωθρότης, ὀλιγωρία, ραθυμία. Συνών. ἀμέλεια, ἀμελησία, ἀμελιά, τεμπελιά.

ἀμέλεια ἢ, Πόντ. (Κερασ.) ἀμέλεια Πόντ. (Κερασ.)

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀμέλεια.

Ἀμελάγρα, ὃ ἰδ.: Ἀσ' σ' ἐσὸν τὴν ἀμέλειαν ἢ δουλεία ἐχτύπουν ὅπως (διὰ τὴν ἰδικὴν σου ἀμέλειαν τὸ ἔργον ὠπισθοδρομήσει).

ἀμελές ὃ, Θράκ. (Σαρεκκλ.) Λυκ. (Λιβύσσ.) ἀμιλές Θράκ. (Κομοτ. Μάδυτ.) ἀμᾶλ ἢ, Πόντ. (Σάντ. Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ Ἀραβοτουρκ. *amele*.

1) Σύνολον ἐργατῶν ἐκτελούντων ἔργον τι ἄνευ ἀμοιβῆς Θράκ. (Μάδυτ.) Πόντ. (Σάντ. Χαλδ.): Πάγω-δουλεύω 'ς σὴν ἀμᾶλ Χανδ. 2) Ἐργάτης, συνήθως ὁδῶν καὶ σιδηροδρόμων Θράκ. (Κομοτ. Σαρεκκλ.) Λυκ. (Λιβύσσ.)

ἀμελέτητος ἐπίθ. σύνθ. ἀμιλέ'τους βόρ. ἰδιώμ. ἀμελέτητε Τσακων. ἀμελέτιγος πολλαχ. ἀμιλέ'γους βόρ. ἰδιώμ.

Τὸ ἀρχ. ἐπίθ. ἀμελέτητος.

1) Παθ. ὃ μὴ μελετηθεὶς, ὃ μὴ μετ' ἀκριβείας ὑπολογισθεὶς λόγ. σύνθ.: Δουλειὰ ἀμελέτητη. Πράγματα ἀμελέτητα. β) Ὡς οὐσ., διάβολος, σατανᾶς κατ' εὐφημισμὸν (δηλ. ἐκεῖνος τὸν ὅποιον δὲν πρέπει ἢ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μελετήσῃ, νὰ μνημονεύσῃ τις) πολλαχ. γ) Τὸ θηλ. ἀμελέτητη ἢ, ἡ νόσος εὐλογία Ζάκ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Ὀλυμπ.): Ἐβγαλε τὴν ἀμελέτητη Ὀλυμπ. δ) Ὁ διαλείπων πυρετὸς (κατὰ παράλειψιν τοῦ οὐσ. θέρμη) Κύθηρ. ε) Τὸ οὐδ. ἀμελέτητο τό, δαιμόνιον τι Πελοπν. (Μαντίν. κ. ἀ.) ς) Ὁ μῦς πολλαχ. Συνών. κουφός (ιδ. κουφός). Πβ. ΑΧατζῆν ἐν Ἐπιστημ. Ἡχ. 17 (1930) 35 σημείωσ. 2. ζ) Πᾶν ἐρπετὸν τὴν πρώτην ἐκάστου μηνὸς (διότι πιστεύεται, ὅτι διὰ τοῦ εὐφημητ. ὀνόματος ἀπο-

